

ČAKANIE NA GODOTA (1952)

Autor: Samuel Beckett (Bekit) Nositeľ Nobelovej ceny za literatúru (1969)

Anglická verzia: vznikla autorovým prekladom z francúzštiny, má podtitulok Tragikomédia v dvoch dejstvách.

Divadelná verzia: prvýkrát sa hrala v Paríži v roku 1953, reakcie – chvála a uznanie, nepochopenie aj zarazené publikum prekvapené hrou s nejasnou výpoveďou.

Charakteristika :

absurdná dráma s 2 dejstvami, hra je nadčasová, monotónna, nemá dej a je bez dekorácií, má všeobecnú platnosť, dejové situácie sú stále tie isté, prevláda veľká symbolika, groteskné situácie, zobrazuje pocit absurdity ľudskej existencie - bez cieľa, nádeja a pohybu vpred, koniec hry je na divákovi, názov hry akoby mal dve časti

Motív: bludného kruhu, z ktorého niet úniku, niet východiska z problémov, čakanie

→ CYKLICKÁ KOMPOZÍCIA

Konflikt: nie je vyhradený, ako by sa nerozvíjal

Dialóg:

- monotónny, banálny, neposúva dej dopredu, prehovory postáv sú krátke, slová sa opakujú, hromadia sa frázy – myšlienka neschopnosti ľudskej komunikácie, repliky – nenadväzujú na seba,

- vyznačuje sa množstvom otázok, na ktoré divák nedostane odpoveď,

- nezmyselnými dialógmi vyplňajú čakanie, zabíjajú čas (v bežnom živote – výmena info)

- zápleтка aj vyvrcholenie chýba, budúcnosť sa stráca

Téma: Akt čakania (človek a jeho vzťah k životu), čakanie bez výsledku (človek stále na niečo čaká, ale nie vždy sa dočká)

Rekvizity a scéna: scéna mimoriadne jednoduchá bez kulís, potiahnutá je čiernym plátnom, v strede je strom bez jediného listu, pod ním je sivou farbou naznačená cesta (scéna symbolizuje miesto deja - neurčitý čas a priestor)

Charakteristika postáv:

- v každom človeku sa nachádza niečo z týchto postáv (rozličný pôvod), nie sú časovo, ani spoločensky zakotvené, V(slovanský prvok), E (fr.), P (tal.) a L(ang.) mená pochádzajú z rôznych jazykov, akoby predstavovali ľudstvo, zdôrazňujú rôznorodý kompozitný charakter hry,

- nevedia vyjadriť myšlienky, stále sa pohybujú v jednom kruhu a prevracajú vrecká a často sa prezúvajú, groteskne padajú (tragická bezvýchodiskosť)

- **Pozzo** – stelesňuje silu a brutalitu, má silne vyvinutý vlastenecký pud, jeho sluha Lucky je

pre neho otrok, Pozzo je v druhom dejstve slepý a závislý od Luckyho

- **Lucky** - jeho meno je v ostrom kontraste s postavením, je človekom, ktorý stratil svoj ľudský rozum a identitu, svoje nedôstojné postavenie si už neuvedomuje. Zaujímavý je jeho monológ (keď mu káže P myslieť): dlhý (bez interpunkčných znamienok, chýba členenie na vety), monotónny, myšlienky na seba nenadväzujú (bez zmyslu a obsahu)

- → **Pozzo** a **Lucky** kontrastujú svojou počiatočnou aktivitou tulákom

- **Vladimír** (symbolizuje východný svet) a **Estragón** (symbolizuje západný svet) sú kamaráti, vedú nezmyselné rozhovory a vykonávajú nezmyselné činnosti, nevedia, čo presne čakajú od života, premrhávajú ho zbytočnými činnosťami ako napr. čakaním ..., sú to pasívne postavy.

- **Chlapec** – na konci 1. aj 2. dejstva prináša odkaz od Godota, že Godot dnes už nepríde, až zajtra

- **Godot:**

- nik nevie, kto to vlastne je (ani divák sa to nedozvie);

- môže mať viaceré výrazy: God/Gott (Boh); godilot (topánky); alegórie: nádej; šťastie, smrť, čakanie...

- mal by postavám zmeniť život, spasiť ich (dostať z bezvýchodiskovej situácie – tulácky, život, nemajú cieľ, zmysel)

Dejstvá: tá istá scéna, tá istá rodina, miesto a dialóg. Jediná zmena – Pozzo prichádza slepý a závislý na Luckyho

Prvé dejstvo:

Na opustenej ceste sa objavujú dvaja tuláci a čakajú na Godota, ktorý by im mal poradiť a zmeniť ich život. Nikto však nevie, kto je Godot. Vedú zvláštne rozhovory, akoby o ničom. Okolo prechádza čudná dvojica Pozzo a Lucky. Nehovoriaceho Luckyho nesúceho kufor, rozkladaciu stoličku a kôš s jedlom má Pozzo priviazaného na povraze ako psa. Pozzo vedie rozhovor s tulákmi a chce tiež čakať na Godota, lebo ho pozná. Po odchode Pozza a Luckyho prichádza na scénu chlapec s odkazom, že pán Godot nepríde, ale príde zajtra.

Druhé dejstvo:

Odohráva sa na druhý deň v tú istú hodinu na rovnakom mieste, Pozzo medzičasom oslepol a je závislý od Luckyho a oboch tulákov. Strom nie je vyschnutý, ale zelený. V hre je dialógmi Estragóna a Vladimíra naznačené, že toto nie je len druhý deň, kedy sa toto čakanie na Godota odohráva, ale že sa to už deje dlhú dobu každý deň a že to bude pokračovať aj v budúcnosti. Napriek všetkým pochybnostiam nemôžu obaja hlavní hrdinovia, ktorí vlastne vyplňajú celé divadelné predstavenie nezmyselnými rozhovormi, ukončiť čakanie. Zostávajú opustení sami v sebe, nie je nikto a nič, čo by im pomohlo riešiť ich starosti, utrpenie, sklamanie. Estragón s Vladimírom sa na konci hry pokúsia o samovraždu obesením, lenže sa nemajú na čo obesiť. Povrázok vyťahnutý z nohavíc bol príliš tenký a roztrhol sa. Napokon uvažovali o odchode, ale zostali len nehybne stáť.

Záverečná scéna: Vladimír a Estragón sa chcú obesiť na povraze z nohavíc. Povraz zavesia na strom. Povraz sa roztrhne - posledná veta: . Zostaneme?. - dve osoby zostanú nehybne stáť

Krátka ukážka:

Estragon: Ja už takto ďalej nevládzem.

Vladimír: To sa len tak hovorí.

Estragon: Čo keby sme sa rozišli? Možno by to bolo lepšie.

Vladimír: Zajtra sa obesíme. Ak, pravda, nepríde Godot.

Estragon: A ak príde?

Vladimír: Budeme spasení. (Dá si dole klobúk, nazrie doň, vytrasie ho a znova si ho nasadí.)

Estragon: Ta čo, ideme?

Vladimír: Vytiahni si nohavice.

Estragon: Čo?

Vladimír: Vytiahni si nohavice.

Estragon: Mám si stiahnuť nohavice?

Vladimír: VY-tiahnuť!

Estragon: To je pravda. (Vytiahne si nohavice.)

Vladimír: Tak ideme?

Estragon: Podme. (Ani sa nepohnú.)